

Περιεχόμενα : Η Θέση Της Γυναίκας Στη Λογοτεχνία

- ΕΝΟΤΗΤΑ 1^η : Γυναίκες σήμερα και τότε
 - Η συμβολή της γυναίκας στους σύγχρονους αιώνες
 - Ο υποσκελισμός της γυναίκας στον μεσαίωνα
- ΕΝΟΤΗΤΗΤΑ 2^η : Μακιαβέλι για γυναίκες (21^{ος} αιώνας)
 - Η άποψη του Μακιαβέλι
 - Γιατί μένουν ακόμα πίσω οι γυναίκες παρά την πρόοδο τους
 - Ρατσισμός
 - Η παγίδα
- ΕΝΟΤΗΤΑ 3^η : Περηφάνια & Προκατάληψη (19^{ος} αιώνας)
 - Το προξενιό
 - Προκαταλήψεις στο γάμο
- ΕΝΟΤΗΤΑ 4^η : Οθέλος (16^{ος} αιώνας)
 - Αντιμετώπιση πατέρα στον γάμο της κόρης του
 - Η επίθεση προς την γυναίκα
 - Η αντίδραση των άλλων γυναικών
 - Σχέσεις ζήλειας και πόνου
- ΕΝΟΤΗΤΑ 5^η : Η Φόνισσα : Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης (20^{ος} αιώνας)
 - Η αντιμετώπιση της «Φόνισσας» από την κοινωνία
 - Οι πράξεις της φόνισσας με σκοπό την απαλλαγή των γυναικών από την αδικία
 - Ηθογραφία της φόνισσας
- ΜΙΑ ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΑΠΟΨΗ ΓΙΑ ΤΗ ΘΕΣΗ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ ΑΠΟ ΜΙΑ ΦΙΛΟΛΟΓΟ
- ΕΠΙΛΟΓΟΣ

ΕΝΟΤΗΤΑ 1^η : Γυναίκες σήμερα και τότε

Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ ΣΤΟΥΣ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥΣ ΑΙΩΝΕΣ:

Η γυναίκα ως γνωστόν έχει κάνει μεγάλα βήματα τα τελευταία χρόνια. Χωρίς την δική της τόσο σημαντική συμβολή είναι πολύ πιθανό ο κόσμος να μην είχε προοδεύσει τόσο και να μην είχε φτάσει στο σημείο που είναι τώρα. Φοιτά σε σχολείο ,σπουδάζει και αποκτά χρήσιμες γνώσεις οι οποίες της δίνουν την δυνατότητα να βρεθεί σε υψηλές θέσεις στον εργασιακό τομέα. Ωστόσο είναι και μια μητέρα πρότυπο για τα παιδιά της .Καθώς μπορεί πλέον να σταθεί μόνη της στα πόδια της χωρίς να είναι απαραίτητη η παρουσία του αντρικού φύλου για την επιβίωση της. Επιπλέον εκτός από την δουλειά και την οικογένεια της , συντηρεί και το σπίτι όπου ταυτόχρονα μεγαλώνει και τα παιδιά της. Δεν παράτησε ποτέ την μητρική της φύση παρά τις δυσκολίες, τις υποχρεώσεις αλλά και το φόρτο εργασίας της. Όσα όμως και αν έχει πετύχει ποτέ δεν επαναπαύεται στις δάφνες της και αυτό γιατί ακόμα δεν έχει λάβει ότι της αξίζει. Εν κατακλείδι η γυναίκα έχει φτάσει σε σημείο να είναι ένα δ

Εν κατακλείδι η γυναίκα έχει φτάσει σε σημείο να είναι ένα δυναμικό , έξυπνο , με άποψη και δικαιώματα φύλο ισάξιο με το αντρικό. Παρ'όλα αυτά όμως το χρώμα της ανδροκρατούμενης εποχής δεν έχει τελειώς ξεβάψει . Για αυτό οι προσπάθειες και οι κινητοποιήσεις δεν σταματούν.

Χριστίνα Αντωνέλλη

Ο υποσκελισμός της γυναίκας στον μεσαίωνα:

Ο μέσος σύγχρονος άνθρωπος είναι σχεδόν πεπεισμένος ότι η θέση της γυναίκας στα χρόνια του Μεσαίωνα δεν ήταν κοινωνικά αποδεκτή. Καταπιεσμένες από αυταρχικούς και βίαιους συζύγους, καταπιεσμένες από τους φεουδάρχες, καταπιεσμένες από την Παπική Εκκλησία που τις θεωρούσε σύμβολα της αμαρτίας και του κακού και τις στέλνουν στην πυρά. Συνεπώς οι γυναίκες του Μεσαίωνα φαίνεται να ζούσαν σε συνθήκες απόλυτης δυστυχίας. Από την άλλη πλευρά, κάτι τέτοιο δεν απεικονίζει ακριβώς την καθημερινή τους ζωή, καθώς ο πρώιμος Μεσαίωνας υπήρξε, σε κάποιες περιπτώσεις, πολύ καλύτερος για τη γυναίκα απ' ό,τι οι αιώνες που ακολούθησαν την “εποχή της φεουδαρχίας”.

Οι γυναίκες γενικά ήταν υπόδουλες και υποταγμένες στο πλαίσιο ενός κόσμου, ο οποίος εμφανίζεται να κυριαρχείται από τις αντρικές αρετές, καθώς η εξουσία απέκλειε τις γυναίκες από την κορυφή της κοινωνίας. Ωστόσο, μπορούμε να συναντήσουμε και γυναίκες που αποδεικνύουν το αντίθετο, εφόσον μπόρεσαν να διοικήσουν επικράτειες και να κυβερνήσουν υπηκόους.

Υπάρχει μισογυνισμός στη νοοτροπία των ανθρώπων εκεί, καθώς και αρκετά παραδείγματα ενδοοικογενειακής βίας. Εντούτοις, υπάρχουν σχεδόν ισάριθμες περιπτώσεις γυναικών υποταγμένων στους συζύγους τους και γυναικών που έχουν επιβληθεί κυριολεκτικά σ' αυτούς. Στην πλειονότητα των περιπτώσεων υπάρχει ισορροπία στους ρόλους των συζύγων όσον αφορά στη διαχείριση των οικιακών και οικογενειακών θεμάτων. Ως αποτέλεσμα, τα παιδιά, κυρίως τα αγόρια να θεωρούν ως πρότυπα τους πατεράδες τους και τις μητέρες τους ως άβουλα όντα χωρίς καμία προσωπική γνώμη σε θέματα που τις αφορούσαν (π.χ. κοινωνικά θέματα, αποφάσεις μέσα στην οικογένεια).

Συμπερασματικά, η συμβολή της γυναίκας στον μεσαίωνα σε όλους τους κλάδους εξαρτάται από τον άνδρα αλλά λαμβάνει εξουσία σε κάποιους τομείς. Άρα ο Μεσαίωνας δίνει ένα πάτημα στις γυναίκες να κατακτήσουν τα δικαιώματά τους.

<https://www.rodiki.gr/article/392199/mesaiwnologio-h-thesh-ths-gynaikas-ston-prwimo-mesaiwna>

Πνευματικάκη Εμμανουέλα

Απόκη Μαριάννα

➤ ΕΝΟΤΗΤΗΤΑ 2^η : Μακιαβέλι (21^{ος} αιώνας)

- **Η ΑΠΟΨΗ ΤΟΥ ΜΑΚΙΑΒΕΛΙ**

Αρχικά πριν περάσουμε στην ανάλυση της άποψης του Μακιαβέλι σχετικά με τις γυναίκες , θα ήταν πιο λογικό να εξηγήσουμε ποιος ήταν ο Μακιαβέλι και για ποιο λόγο αναφέρεται το όνομα του στο βιβλίο <<ΜΑΚΙΑΒΕΛΙ ΓΙΑ ΓΥΝΑΙΚΕΣ>> Ο Μακιαβέλι χαρακτηρίζεται συχνά ως ο άνθρωπος ο οποίος μίλησε και ασχολήθηκε στην εποχή του(15ο αιώνα) με την σύγχρονη πολιτική επιστήμη .Ωστόσο συνήθως τον χαρακτήριζαν κυνικό και αυταρχικό. Επιπλέον μετά την περίπλοκη ιστορία της ζωής του και αφού κατέληξε να είναι εξορισμένος από την αγαπημένη του Φλωρεντία καταπιάστηκε με τη συγγραφή βιβλίων. Μέσα από τα οποία πίστευε ότι θα καταφέρει να βρεθεί πάλι στο τομέα της πολιτικής .Αυτό όμως δεν έγινε . Παρ'όλα αυτά όμως κατάφερε ένα από αυτά τα βιβλία που έγραψε να γίνει πολύ γνωστό.

Ας περάσουμε όμως στην ουσία . Ο Μακιαβέλι ιδιαίτερα μέσα από το έργο του <<Ηγεμόνας>> παρουσιάζει ένα κόσμο σκληρό και αιμοδιψή όμως οι συμβουλές του θα μπορούσαν να ακολουθηθούν και από τις γυναίκες γιατί όσα χρόνια και αν έχουν περάσει όσο και αν η τεχνολογία και οι επιστήμες έχουν εξελιχθεί οι άνθρωποι ζουν ακόμα στο τότε . Για αυτό και το <<ΜΑΚΙΑΒΕΛΙ ΓΙΑ ΓΥΝΑΙΚΕΣ>> θίγει τομείς που πρέπει επιτέλους τα 2 φύλα να υπολογίζονται ισάξια διότι οι γυναίκες μπορούν να ανταπεξέλθουν σε ό,τι και αν τους ζητηθεί να το φέρουν εις πέρας.

- **ΓΙΑΤΙ ΜΕΝΟΥΝ ΑΚΟΜΑ ΠΙΣΩ ΟΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΠΑΡΑ ΤΗΝ ΠΡΟΟΔΟ ΤΟΥΣ**

Ως γνωστόν η γυναίκα του σήμερα συγκριτικά με τη γυναίκα του τότε έχει προοδεύσει .Πλέον είναι σύζυγος, νοικοκυρά, μητέρα αλλά και εργαζόμενη. Έχει δικαίωμα ψήφου και μπορεί να εκφραστεί ελεύθερα κάτι που παλιά δεν μπορούσε να κάνει. Ωστόσο πηγαίνει κανονικά σχολείο αλλά και πανεπιστήμιο και πολλές φορές αποκτά και πολύ περισσότερες γνώσεις από έναν άντρα. Όλα αυτά είναι φοβερά επιτεύγματα. Όμως αυτά τα δικαιώματα που πάντα οι άντρες είχαν οι γυναίκες τα απέκτησαν μετά από χρόνια εντάσεων και κινητοποιήσεων. Οι γυναίκες έχουν σταθεί αξία σε όλες αυτές τις θέσεις που τις πλαισιώνουν . Δεν ξεφύγαμε ποτέ από την ανδροκρατούμενη κοινωνία και αυτό φαίνεται διότι μπορεί οι γυναίκες να έχουν μπει σε όλους τους τομείς εργασίας όμως το μεγαλύτερο ποσοστό διοικητικών στελεχών είναι άντρες όπως και το μεγαλύτερο ποσοστό εκλεγμένων αντιπροσώπων και τέλος μπορεί το 40% των επιχειρήσεων της χώρας να στήνεται από γυναίκες , όμως το 98% των επιχειρηματικών κεφαλαίων πηγαίνει στους άντρες.

Μετά από αυτά συμπεραίνουμε ότι παρά την προσπάθεια που καταβάλλεται από το γυναικείο φύλο , το αντρικό συνεχίζει ανούσια να υπερτερεί.

- **Ρατσισμός**

Η γυναίκες πέφτουν συχνά θύματα ρατσιστικής συμπεριφοράς. Αυτό συμβαίνει διότι ποτέ δεν βγάλαμε από το κεφάλι μας την " μειονεκτική " της θέση απέναντι στο

αντρικό φύλο σε διάφορους τομείς. Οι γυναίκες όμως ποτέ δεν αντιδρούν κατά αυτού του ρατσισμού και ως αποτέλεσμα καταλήγουμε πάλι να είμαστε χρόνια πίσω , όπου ο άντρας ήταν η κεφαλή της οικογένειας. Παρ'όλα αυτά όμως το κάθε φύλο και ο κάθε άνθρωπος συγκεκριμένα βρίσκεται σε μια θέση χάρις ή εξαιτίας των προσωπικών του επιλογών. Αυτό όμως δεν εξαιρεί κανένα φύλο, ούτε το αντρικό όσο και αν δεν θέλουμε να το πιστέψουμε.

Ως γνωστόν όμως ο ρατσισμός συμφέρει βραχυπρόθεσμα μόνο όσους δεν ανήκουν στα θύματα του . Αυτή είναι η πικρή αλήθεια η οποία θα βρίσκεται μπροστά μας για πάντα. Όλα αυτά ισχύουν και για τον σεξισμό δηλαδή τον ρατσισμό ανάμεσα στα δύο φύλα. Ο σεξισμός απέναντι στο ένα φύλο (το γυναικείο) ανεβάζει το άλλο (το αντρικό) κατακόρυφα σε αντίστοιχες ευκαιρίες και του άλλου φύλου. Το γεγονός αυτό με τη σειρά του αναπαράγει τις αντιλήψεις περί κατωτερότητας και η ολοκλήρωση του φαύλου κύκλου είναι γεγονός.

<http://users.auth.gr>

- **Η παγίδα**

Συγκεκριμένα το βιβλίο << Μακιαβέλι για γυναίκες >> αναφέρεται για την παγίδα του γονιού . Οι περισσότερες γυναίκες όταν μεγαλώσουν θα γίνουν μητέρες όμως η επαγγελματική του καριέρα αντιμετωπίζεται κριτικά λόγω των παιδιών τους . Αυτό φέρνει και ως αποτέλεσμα την ελάχιστη πληρωμή τους. Αν κάποια γυναίκα κάνει κάποιο λάθος ή φύγει από την δουλειά της αποδίδεται στο γεγονός ότι η μητρότητα δεν της επιτρέπει να κάνει σωστά την εργασία της και θεωρείται απόδειξη πως απέναντι στη δουλειά της δεν είναι πια τόσο υπεύθυνη. Έτσι η δουλειά θα ανατεθεί σε κάποιον άντρα , ο οποίος έχει τον απαιτούμενο χρόνο να ασχοληθεί μόνο με τη δουλειά και τίποτα άλλο . Έτσι οι διακρίσεις είναι συχνές και αναπόφευκτες. Το αποτέλεσμα όμως αυτών των διακρίσεων είναι φριχτό . Το ένα τρίτο των εργαζόμενων μητέρων καταλήγουν να παρατήσουν την δουλειά τους , που στις περισσότερες περιπτώσεις έχουν αγωνιστεί για να κερδίσουν.

Το μάθημα του Μακιαβέλι όμως είναι το εξής: Στην καρδιά του προβλήματος των διακρίσεων κατά των μητέρων βρίσκεται το γεγονός πως από τη στιγμή που θα γίνεις μητέρα , οι άνθρωποι συχνά θα σταματήσουν να σε βλέπουν ξέχωρα από αυτήν την ιδιότητα : δεν είσαι πια η Σάντρα , ο καρχαρίας , που δεν έχει χάσει ούτε μια νομική υπόθεση ! Είσαι η Σάντρα , η μητέρα και αυτή που ανατρέφει τα παιδιά της... και επίσης επιθυμεί να συνεχίσει να εργάζεται ως δικηγόρος. Έτσι, ένα από τα εργαλεία για την εξουδετέρωση της παγίδας του γονιού είναι να υπενθυμίζετε συνεχώς σε αυτούς με τους οποίους δουλεύετε τι ιδιαίτερο έχετε ,τις δυνατότητες και τη δύναμη σας . Να είστε παρούσες στη δουλειά. Να φαίνεστε .Θυμηθείτε, ο Μακιαβέλι επέμενε ο καινούργιος ηγεμόνας να ζει σε μέρη όπου η εξουσία του ήταν πιο επισφαλής. << Διότι , αν κάποιος βρίσκεται στο σωστό σημείο >>, γράφει ,<< οι αναταραχές γίνονται αντιληπτές αμέσως μόλις εμφανιστούν και μπορεί κανείς να τις καταστείλει γρήγορα...>> (ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ, ΜΡΕ)

Μέσα από ότι ο Μακιαβέλι είπε και ότι εμείς περιληπτικά είδαμε, καταλαβαίνουμε ότι όσο δύσκολο και αν μπορεί να είναι οι γυναίκες μπορούν να σταθούν στα πόδια

τους παρά τα βάρη που επίσης τις βαραίνουν. Είναι άξιες να ανταποκριθούν σε όλα και σε πολλά περισσότερα από ότι ήδη κάνουν...

Χριστίνα Αντωνέλλη

➤ **ΕΝΟΤΗΤΑ 3^η** : Περηφάνια & Προκατάληψη (19^{ος} αιώνας)

Η «Υπερηφάνεια και Προκατάληψη» είναι ένα μυθιστόρημα του 19 ου αιώνα, γραμμένο από την συγγραφέα Τζέιν Όστεν. Πραγματεύεται την «Υπερηφάνεια» ενός πλούσιου ευγενούς άντρα και την «Προκατάληψη» μίας δυναμικής κοπέλας και την μεταξύ τους ερωτική έλξη. Με άλλα λόγια, ο κύριος

Ντάρσι, ο πλούσιος ευγενής, επισκέπτεται την οικογένεια Μπένετ στην επαρχία. Εκεί ο κύριος Ντάρσι συναντά την Ελίζαμπεθ και παρ'όλη την υπερηφάνειά του την ερωτεύεται παράφορα. Το βιβλίο της Τζέιν Όστεν πρόκειται για μια ιστορία αγάπης ανάμεσα σε μία γυναίκα, η οποία έχει μάθει να είναι ανεξάρτητη και σε έναν άνδρα, ο οποίος έχει μεγάλη ιδέα για τον εαυτό του και φέρεται αλαζονικά σε αυτή. Η συγγραφέας μέσω αυτού του μυθιστορήματος αντικατοπτρίζει τα διάφορα προβλήματα της εποχής όπως το προξενιό, τα στερεότυπα, η θέση της γυναίκας μέσα στον γάμο και στην οικογένεια.

● **Το προξενιό**

Εκείνη την εποχή επικρατούσε η πεποίθηση ότι οι γυναίκες έπρεπε να παντρεύονταν σε μικρή ηλικία, έτσι ώστε να είναι πιο εύκολη η απόκτηση απογόνων. Εκτός αυτού, οι γυναίκες έπρεπε να παντρεύονταν μέσω του προξενιού, δηλαδή τη μεσολάβηση ενός τρίτου ατόμου στην γνωριμία δύο ανθρώπων με σκοπό τον γάμο συνήθως της μητέρας. Επίσης, ήταν απαραίτητο να παντρεύονταν και κατά ηλικιακή σειρά. Εν κατακλείδι, οι γυναίκες εκείνη την εποχή δεν είχαν άποψη για τον σύζυγο που τους προόριζαν, με αποτέλεσμα να νιώθουν αδικημένες και παραγκωνισμένες από την κοινωνία και την οικογένεια.

Έτσι λοιπόν, η Όστεν στο βιβλίο της παρουσιάζει την θέση των γυναικών στον γάμο και τον θεσμό του προξενιού. Πιο συγκεκριμένα, η Τζέιν Μπένετ προορίζεται για γάμο με έναν πλούσιο άνδρα, τον κύριο Μπίνγκλεϊ, ο οποίος της προτείνεται από την μητέρα της με αφορμή την μεταβίβαση της περιουσίας σε ένα άνδρα μετά τον θάνατο του πατέρα της. Ακόμα, η Τζέιν είναι η πρωτότοκη κόρη των Μπένετ, άρα έχοντας φτάσει σε ηλικία γάμου είναι καθήκον της να παντρευτεί έναν άνδρα με περιουσία. Ένα ακόμα περιστατικό προξενιού, είναι η γνωριμία της Ελίζαμπεθ Μπένετ με έναν ξάδερφο της, τον κύριο Κόλλινς. Η Ελίζαμπεθ φανερά ερωτευμένη με τον κύριο Ντάρσι αρνείται την

πρόταση του. Ο θεσμός του προξενιού εκείνες τις εποχές έπαιζε καθοριστικό ρόλο στην ζωή των γυναικών και κύριο κριτήριο για την επιλογή συζύγου ήταν η περιουσία, το κύρος και η θέση που κατείχε ένας άνδρας.

- **Προκαταλήψεις στο γάμο**

Η Τζέιν Όστεν στο βιβλίο της «Υπερηφάνεια και Προκατάληψη», ξεκινά με την φράση «Αποτελεί γενικώς αποδεκτή αλήθεια πως ένας ανύμφευτος άντρας, με μια όχι αμελητέα περιουσία στην κατοχή του, έχει οπωσδήποτε ανάγκη από μια σύζυγο». Με άλλα λόγια, μετά την οικονομική αποκατάσταση του ανδρός ή ακόμα και την κληρονομιά περιουσίας μείζοντα ρόλο παίζει ο γάμος. Εκείνη την εποχή το γεγονός ότι κάποιος κατείχε περιουσία, σήμαινε ότι θα έπρεπε να παντρευτεί σύντομα, έτσι ώστε να κάνει παιδιά, κυρίως αγόρια, για να υπάρχει κάποιος για την μεταβίβαση της περιουσίας. Αυτό για άλλη μια φορά μας φανερώνει τον παραγκωνισμό και την μη αποδεκτή άποψη της γυναίκας μέσα σε ένα γάμο αλλά και τα περιορισμένα δικαιώματα που είχε σε αυτόν. Επιπλέον, ούτε τα νεαρά κορίτσια φαίνεται να είχαν καλές προοπτικές μιας και η προτίμηση των γονιών στην απόκτηση ενός παιδιού έτεινε και πάλι προς το αντρικό φύλο και με τα τότε λεγόμενα το πιο ισχυρό. Η γυναίκα δεν είχε πρωταρχικό ρόλο στην οικογένεια, καθώς και αναλάμβανε την ανατροφή και την μόρφωση των παιδιών. Περνούσε την μέρα της κάνοντας εργασίες του σπιτιού (πχ μαγείρεμα, σκούπισμα) και άμα είχε κόρες αναλάμβανε την μόρφωσή τους. Πιο συγκεκριμένα, τους μάθαινε να μαγειρεύουν, να κεντάνε, να σκουπίζουν και γενικότερα αυτά που «έπρεπε» να γνωρίζουν για τα δεδομένα του τότε, για να είναι καλές σύζυγοι και μητέρες. Επιπρόσθετα, οι γυναίκες έπρεπε να είναι ευγενικές και να μην φέρνουν αντίρρηση στα λεγόμενα των ανδρών. Αντιμετωπίζονταν σαν αντικείμενα και δεν είχαν πολιτικά δικαιώματα. Εν κατακλείδι, οι γυναίκες τότε είχαν πολύ λιγότερα δικαιώματα από ό,τι έχουν σήμερα και έπρεπε να ασχολούνται με το σπίτι.

Η Ελίζαμπεθ Μπένετ παρουσιάζεται ως μια δυναμική γυναίκα και ακυρώνει αυτά τα στερεότυπα με τις πράξεις της. Πιο συγκεκριμένα, απορρίπτει την πρόταση γάμου του κ. Κόλλινς με την δικαιολογία ότι δεν είναι ερωτευμένη μαζί του και του εύχεται να βρει κάποια που τον αγαπά πραγματικά. Ακόμα, προτιμά να λαμβάνει τις δικές της αποφάσεις αγνοώντας τα στερεότυπα της τότε εποχής. Για παράδειγμα, απορρίπτει την πρόταση γάμου του κ. Ντάρσι με το επιχείρημα ότι έχει προσβάλλει εκείνη και την οικογένειά της αγνοώντας την ανάγκη του 19 ου αιώνα για γάμο ακούγοντας την καρδιά της. Συνεπώς, πρόκειται για μια ανεξάρτητη πρωταγωνίστρια, η οποία άθελα της σημάνει την έναρξη του φεμινιστικού κινήματος.

- **ΕΝΟΤΗΤΑ 4^η : Οθέλος (16^{ος} αιώνας)**

- **Αντιμετώπιση πατέρα στον γάμο της κόρης του:**

Στο έργο 'Οθέλος' του Ουίλλιαμ Σαίξπηρ όπου γράφτηκε το 1603 εμφανίζονται δύο ερωτευμένα πρόσωπα –Δυσδαιμόνα και Οθέλος- που ένα βράδυ ο Οθέλος κλέβει την Δυσδαιμόνα κρυφά από όλη την οικογένειά της για να την παντρευτεί. Ο Βραβάντιος (ο πατέρας της Δυσδαιμόνας) μόλις τον ξύπνησαν και έμαθε το δυσάρεστο γεγονός, εκνευρισμένος και αναστατωμένος, ξεσήκωσε όλη την πόλη μέχρι που την βρήκε. Η απόγνωσή του ήταν αρκετή για να πάει το ζευγάρι δικαστικώς και να πάρει πίσω την κόρη του. Ακόμα και αν αυτή δεν ήταν σύμφωνη να αφήσει τον άντρα της διότι τον αγαπούσε. Έτσι και έγινε... Η Δυσδαιμόνα αποχώρισε με τον άντρα της και αυτή την φορά με την αναγκαστική συγκατάθεση του πατέρα της.

Εκεί που θέλω να καταλήξω είναι ότι στον 15^ο αιώνα, οι γονείς αποφάσιζαν για τον γάμο όλων των κοριτσιών της οικογένειας χωρίς να τους ενδιαφέρει η άποψη της κάθε κόρης. Άμα η κόρη αντιδρούσε, θεωρούταν προδοσία προς όλη την οικογένεια και θα έπρεπε να παντρευτεί αναγκαστικά όποιον της πρότειναν. Τις περισσότερες φορές δεν υπήρχαν καθόλου συναισθήματα αγάπης μεταξύ του ζευγαριού, διότι δεν ήξεραν ο ένας τον άλλον σχεδόν καθόλου. Αυτό ήταν απόλυτα λογικό να μην υπάρχουν συναισθήματα ή να μην ταιριάζουν σαν προσωπικότητες αφού δεν επέλεξαν να είναι μαζί. Ο γάμος από προξενιό πολλές φορές οδηγούσε σε αδιέξοδο αφού δεν υπήρχαν αμοιβαία συναισθήματα και δεν υπήρχε πίσω γύρισμα.

- **Η επίθεση προς την γυναίκα:**

Στον 15^ο και 16^ο αιώνα υπήρχε μία πολύ βαριά προδοσία στον γάμο, όπου προδιόταν το ζεύγος αλλά το κυριότερο ντροπιάζονταν στην κοινωνία. Αυτή η προδοσία ήταν και είναι η ονομαζόμενη απάτη... Πιο συγκεκριμένα θα μιλήσουμε για την απάτη από μεριάς της γυναίκας. Όταν η γυναίκα παντρευόταν έναν άντρα, ήταν σίγουρο πως θα είναι πιστή μόνο σε αυτόν και δεν θα τολμήσει να κοιτάξει άλλον άντρα στην ζωή της. Στην περίπτωση που αυτό άλλαζε και τολμούσε να απατήσει τον μονάκριβο άντρα της, τότε θεωρούταν άπιστη και υποκρίτρια. Οι άντρες όμως, πίστευαν ότι άμα έκαναν κακό στην άπιστη γυναίκα, π.χ. σωματική βία ή ακόμα και να την θανάτωναν, τότε θα απαλυνόταν η ψυχή τους και θα ησύχαζαν.

Στο ενδεχόμενο απάτης προς τον άντρα υπήρχαν οι συνέπειες που προανέφερα στην από πάνω παράγραφο. Η θανατική ποινή στην γυναίκα ήταν κάτι το συνηθισμένο στην τότε εποχή, ακόμη κι αν ήταν ο λάθος τρόπος αντιμετώπισης για να απαλυνθεί η ψυχή του άντρα από την δυστυχία. Όταν συνέβαινε αυτό δεν υπήρχε καμία συνέπεια από μεριάς του άντρα και ίσα ίσα όλοι πίστευαν πως αυτό ήταν το καλύτερο να συμβεί, και ας μην 'μάθαινε' κάτι η γυναίκα που απατούνταν. Η θανατική ποινή δεν ήταν τίποτα παραπάνω παρά ένας τρόπος εκφιβισμού προς τις υπόλοιπες γυναίκες για να μην κάνουν το ίδιο. Όμως ο κάθε απατημένος άντρας όταν έκανε κακό στην γυναίκα του, το έκανε από την οργή που είχε μέσα του και για να τιμωρήσει την γυναίκα του ώστε να καταλάβει μέσα από τον πόνο της τιμωρίας ότι δεν της άξιζε κάτι παραπάνω από αυτόν αλλά και ότι δεν είχε το δικαίωμα να τον απατήσει και να τον ντροπιάσει έτσι στην κοινωνία. Αυτό όμως ήταν κάτι που δεν ίσχυε από την δικιά του πλευρά μιας και το να απάταγε κάποιος την γυναίκα του εκείνη την εποχή θεωρούταν τιμή και όχι προσοσία.

- **Η αντίδραση των άλλων γυναικών**

Η αντίδραση των γυναικών σε κάποια βίαιη πράξη άλλης γυναίκας, είναι αυτή που επικρατεί στο συμβάν. Για παράδειγμα, όταν ο Οθέλος δολοφόνησε την Δυσδαιμόνα επειδή πίστευε πως τον απατούσε, η Αιμιλία ήταν η πρώτη που μπήκε στην σκηνή και υπερασπίστηκε την νεκρή Δυσδαιμόνα. Όπως και λόγω της γενναιότητάς της έφτασε σε σημείο για πιθανό θάνατο από τον άντρα της (όπως ακριβώς πέθανε και η Δυσδαιμόνα), επειδή τον κατηγορούσε για τα ψέματα και τον άδικο θάνατο της γυναίκας.

- **Σχέσεις ζήλειας και πόνου**

Οι σχέσεις ζήλειας θα μπορούσε κανείς να πει ότι προκαλούνται από ανασφάλεια του ατόμου που τις προκαλεί. Στη συγκεκριμένη περίπτωση το βιβλίο αναφέρεται για τη ζήλεια που ένιωθε ο άντρας προς τη γυναίκα. Εκείνη την εποχή παρόλο που η γυναίκα δεν ήταν σχετικά ελεύθερη αυτές οι σκηνές ζήλειας δεν έλειπαν ποτέ. Αυτό όμως ισχύει ακόμα και σήμερα, ίσως και σε μεγαλύτερο βαθμό μιας και οι γυναίκες είναι πιο ελεύθερες, έχουν άποψη και κριτική σκέψη. Όμως ο πόνος που αυτή η ζήλεια προκαλούσε δεν εκφραζόταν ποτέ με τον ίδιο τρόπο για όλους και προς όλες. Πολλές φορές οι άντρες τους τις κακοποιούσαν διότι μπορεί ναμίλαγαν με κάποιον άλλον άντρα ακόμα και αν αυτή η συνομιλία δεν ήταν ερωτικής φύσεως. Άλλες φορές τους «υπενθύμιζαν» ότι δεν αξίζουν και τις υποβίβαζαν συνεχώς. Όπως όμως αναφέρθηκε και πιο πάνω αυτό συμβαίνει και σήμερα με την διαφορά ότι υπάρχουν άλλοι χαρακτηρισμοί, για παράδειγμα αν μια γυναίκα είναι παντρεμένη ή

απλά βρίσκεται σε μια σχέση και έρθει σε επαφή με έναν άλλον άντρα πάντα φιλικά θα χαρακτηριστεί ως «εύκολη» και ότι δεν αξίζει τον σεβασμό κανενός πλέον. Έτσι λοιπόν καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι η ζήλεια είναι ένα συναίσθημα που φέρνει πόνο και κυρίως σε αυτόν που την δέχεται .Πιο συχνά όμως συμβαίνει στις γυναίκες μιας και υπάρχει η πεποίθηση ότι δεν θα υπάρξει αντίδραση.

Εμμανουέλα Πνευματικάκη

- **ΕΝΟΤΗΤΑ 5^η : Η Φόνισσα : Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης (20^{ος} αιώνας)**

«Η Φόνισσα» πρόκειται για ένα μυθιστόρημα του Παπαδιαμάντη, το οποίο δημοσιεύτηκε τον Ιούνιο του 1903. Πρωταγωνιστικό ρόλο κατέχει η «Φραγκογιαννού», η οποία οδηγείται σε δολοφονίες μικρών κοριτσιών, εξαιτίας των παιδικών της χρόνων. Πρόκειται για μια ηλικιωμένη γυναίκα, η οποία από μικρή ηλικία πίστευε ότι η ζωή μιας γυναίκας εκείνη την εποχή ήταν πολύ δύσκολη και γεμάτη βάσανα, για αυτό το λόγο τρέπεται στην δολοφονία της εγγονής της και άλλων κοριτσιών πιστεύοντας ότι σκοπός της ζωής της ήταν η απαλλαγή των μικρών κοριτσιών από την κακή αντιμετώπιση από τους άνδρες και γενικότερα την πατριαρχική κοινωνία. Ο Παπαδιαμάντης μέσω αυτού του ασυνήθιστου για τα γεγραμμένα του μυθιστορήματος, επειδή ήταν αφοσιωμένος στην θρησκεία και εξαιτίας της αγωγής που είχε εκλάβει από μικρή ηλικία δεν μπορούσε να προβλεφθεί ένα τέτοιου είδους μυθιστόρημα, αντικατοπτρίζει την αλληπάλληλη βία και τους τραυματισμούς που δεχόταν η γυναίκα βάσει τα κοινωνικά προβλήματα της εποχής του 19 ου αιώνα. Η Φόνισσα, λοιπόν, σήμανε την έναρξη γραφής της φεμινιστικής λογοτεχνίας.

- **Η αντιμετώπιση της «Φόνισσας» από την κοινωνία**

Εκείνη την εποχή ίσχυε ότι οι γυναίκες έπρεπε να υπακούουν τους άνδρες και να μην φέρουν αντίρρηση σε αυτούς. Οι γυναίκες αν δεν ήταν υπάκουες τιμωρούνταν με την σωματική και λεκτική βία. Βασική ασχολία τους ήταν οι δουλειές του σπιτιού και η επιμόρφωση των κορών τους σε αυτές τις εργασίες. Για παράδειγμα, τούς μάθαιναν κέντημα, μαγείρεμα και σκούπισμα. Συνεπώς, οι γυναίκες εκείνη την εποχή θεωρούνταν κατώτερες και δεν είχαν πολιτικά δικαιώματα και δεν μπορούσαν να συμμετέχουν στην λήψη αποφάσεων εντός του σπιτιού. Η «Φραγκογιαννού», έτσι όπως την αποκαλούσαν στον νησί της Σκιάθου, είχε δεχθεί πολλές φορές βία από την οικογένειά της και υπάκουγε πάντοτε τους άνδρες, είτε ήταν ο πατέρας της είτε αργότερα ο σύζυγος της, αλλά και όταν αργότερα έγινε μάνα και έκανε οικογένεια “έγινε δούλα των τέκνων της”, όπως αναφέρει στο μυθιστόρημα. Γενικότερα, μέσα από αυτό το στοιχείο είναι κατανοητό ότι επρόκειτο για μια γυναίκα, η οποία δεν είχε άλλη επιλογή παρά να υπηρετεί τους γύρω της χωρίς να φέρνει αντίρρηση σε κανέναν. Η γυναίκα, λοιπόν, πίστεψε ότι η ζωή της γυναίκας δεν ήταν τίποτα παρά ένα αιώνιο βάσανο και τράπηκε στην δολοφονία τεσσάρων μικρών κοριτσιών.

Από αυτές της τής πράξεις μπορούμε να καταλάβουμε ότι πρόκειται για μια ηλικιωμένη γυναίκα, η οποία έχει ζήσει και έχει δει πολλά στην ζωή της και νιώθει αδικημένη από την ίδια τη ζωή. Επίσης, με την οδήγηση στις αποτρόπαιες πράξεις απεύχεται σε κάθε γυναίκα να ζήσει τα βάσανα που έχει ζήσει αυτή, για αυτό τον λόγο και τις σκοτώνει σε τόσο μικρή ηλικία. Συνεπώς, η Φραγκογιαννού πιστεύει ότι πράττει το σωστό απαλλάσσοντας τα κορίτσια επαναστατώντας σε αυτή την συνθήκη ζωής, για αυτό τον λόγο χαρακτηρίζεται και ως η αρχή της φεμινιστικής λογοτεχνίας.

- **Οι πράξεις της φόνισσας με σκοπό την απαλλαγή των γυναικών από την αδικία**

Η Φραγκογιαννού με σκοπό την απαλλαγή του κόσμου από τα μικρά κορίτσια και την προστασία τους τρέπεται στην δολοφονία τεσσάρων κοριτσιών και στην απόπειρα δύο ακόμα. Το πρώτο παιδί ήταν το εγγόνι της, ένα νεογέννητο κοριτσάκι το οποίο έπασχε από βήχα και κοκίτη, η γυναίκα το έβλεπε να υποφέρει και υπέφερε κι αυτή μαζί του εφόσον δεν έκλεινε μάτι δίπλα της το βράδυ. Το πρώτο της έγκλημα διαπράττεται ένα βράδυ του Γενάρη μέσα στο σπίτι της και έτσι δεν κατηγορείται. Το δεύτερο έγκλημά της το διαπράττει γυρνώντας από ένα εξωκλήσι που είχε πάει για να νιώθει λιγότερες τύψεις, εκεί τα θύματά της είναι δύο μικρά κορίτσια, τα οποία παίζουν δίπλα από το ποτάμι, τις σπρώχνει μέσα στο ποτάμι και τις πνίγει, όμως όταν γυρνούν οι γονείς τους προσποιείται ότι προσπαθεί να της σώσει, έτσι λοιπόν για ακόμη μία φορά δεν κατηγορείται για τον φόνο των κοριτσιών. Οι Αρχές την ενοχοποιούν κατηγορώντας την για τον πνιγμό ενός κοριτσιού, επειδή βρισκόταν μπροστά στο συμβάν, χωρίς όμως να το έχει κάνει η ίδια. Λίγο καιρό αργότερα, στην προσπάθειά της να ξεφύγει πνίγει κι ένα νεογέννητο ενός βοσκού. Στην συνέχεια, τρέπεται στην απόπειρα δολοφονίας άλλων δύο κοριτσιών, όμως καταδιώκεται από τις Αρχές. Στην προσπάθειά της να ξεφύγει στρέφεται προς το Ερημητήριο του Αγίου Σώστη με σκοπό την εξομολόγηση των πράξεών της, το οποίο κατατοπιζόταν σε ένα κομμάτι γης μέσα στην θάλασσα, και παρασέρνεται από τα ορμητικά νερά και πεθαίνει εν τέλει. Η Φόνισσα πρόκειται για μια έξυπνη αλλά και πονηρή γυναίκα, εφόσον καλύπτει τους φόνους, τους οποίους έχει η ίδια διαπράξει και είναι πεπεισμένη ότι βοηθάει το γυναικείο φύλο. Επίσης, με την δολοφονία της εγγονής της καταλαβαίνει κανείς ότι δεν λογάριζε συγγένειες αλλά είχε μόνο έναν βασικό στόχο: την λύτρωσή της μέσω της δολοφονίας μικρών κοριτσιών.

Τέλος, το γεγονός ότι δεν παραδέχθηκε τα αδικήματα που είχε πράξει στις Αρχές αλλά στράφηκε στην εξομολόγηση, σημαίνει ότι είχε πλήρη άγνοια των πράξεών

της, όμως ήταν πεπεισμένη ότι το έκανε για καλό σκοπό. **Εν κατακλείδι, επρόκειτο για μια πληγωμένη γυναίκα η οποία προσπαθούσε να δικαιωθεί.**

- **Ηθογραφία της φόνισσας**

Η Φραγκιαγιαννού, «Φόνισσα», είναι μια γυναίκα γύρω στα εξήντα, η οποία έχει βιώσει δύσκολα παιδικά χρόνια. Είναι χήρα και μητέρα εφτά παιδιών. Μετά τη δύσκολη παιδική ηλικία και το θάνατο του συζύγου της οδηγείται σε σκέψεις και σκοτώνει αθώα κορίτσια πιστεύοντας πως έτσι θα απαλλάξει αυτές και τις οικογένειές τους από τα δεινά της ζωής, δηλαδή την απόλυτη υποταγή των γυναικών από τους άνδρες. Είναι σκληρή και δεν έχει επίγνωση των πράξεών της. Πιστεύει πως βοηθάει την κοινωνία με έναν διαφορετικό τρόπο. Φαίνεται να έχει βιώσει τον κοινωνικό (έμφυλο) ρατσισμό και να έχει υποστεί περιθωριοποίηση. Ο Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης παρουσιάζει μια κοινωνία γεμάτη μίσος και ανθρώπινα λάθη, αντικατοπτρίζοντας την πραγματικότητα. Σύμφωνα με αυτόν: «Οι άνθρωποι οδηγούνται σε ακρότητες μη έχοντας επίγνωση των πράξεών του». Η σκληρότητα και οι βαναυσότητες του κόσμου, στρέφουν τους ανθρώπους στην διάπραξη αποτρόπαιων εγκλημάτων και πράξεων. Η Φραγκογιαννού, λόγω της επικράτησης του πατριαρχικού προτύπου οικογένειας, ήταν καταπιεσμένη και υπηρετούσε για όλη της τη ζωή κάποιον άλλο(τους άνδρες: πατέρα και σύζυγο και τα παιδιά και εγγόνια της), καταπατώντας τα δικαιώματά της.

Η Φόνισσα, «Φραγκογιαννού», δε διέπραξε ακριβώς έγκλημα. Ο κοινωνικός παραγκωνισμός την οδήγησε σε αυτήν την απόφαση και η καταπάτηση των δικαιωμάτων της που τόσα χρόνια είχε υποστεί. Πίστευε απλά ότι βοηθάει τις οικογένειες και τα ίδια τα κορίτσια γιατί δεν ήθελε να βασανιστούν όπως εκείνη, συνεπώς δεν ήταν ένα έγκλημα μίσους. Το βιβλίο μας αφήνει κάποια διαχρονικά συμπεράσματα. Ο κάθε άνθρωπος έχει δικαίωμα, ανεξάρτητα από το φύλο του, να κάνει πράγματα με δική του βούληση. Κάποιος για να ζήσει χρειάζεται ανθρώπους δίπλα του και υποστήριξη.

Μαριάννα Απόκη

➤ ΜΙΑ ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΑΠΟΨΗ ΓΙΑ ΤΗ ΘΕΣΗ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ ΑΠΟ ΜΙΑ ΦΙΛΟΛΟΓΟ

1. Ποια πιστεύετε ότι είναι η θέση της γυναίκας σήμερα;

Η θέση της γυναίκας σήμερα είναι σαφώς βελτιωμένη σε σχέση με το παρελθόν. Έχει κατακτήσει το 'χώρο' της στην αγορά εργασίας, έχει διασφαλισμένα επαγγελματικά δικαιώματα, διαπρέπει στο πεδίο της επιστήμης και έχει καταφέρει-σε μεγάλο βαθμό- να κερδίσει την εκτίμηση και το σεβασμό σε οποιοδήποτε πεδίο δραστηριοποιείται. Επίσης αναλαμβάνει πρωτοβουλίες, ευαισθητοποιείται γύρω από κοινωνικά προβλήματα, δίνει το παρόν στο χώρο της πολιτικής, διεκδικεί ένα καλύτερο μέλλον για τις επερχόμενες γενιές και γενικότερα έχει μια ηχηρή 'κοινωνική' παρουσία που δεν είχε στο παρελθόν. Ταυτόχρονα, επειδή ο ρόλος της μητρότητας είναι πάντοτε συνδεδεμένος με τη γυναίκα, η συμβολή της στην δημιουργία και την ανάπτυξη οικογένειας εξακολουθεί -με διαφορετικούς βέβαια όρους- να είναι πολύτιμη.

2. Ποια ήταν η θέση της παλαιότερα-κατά ποιο τρόπο άλλαξε και σε τι προόδευσε;

Συγκρίνοντας τη θέση της σύγχρονης γυναίκας με αυτή του παρελθόντος, είναι βέβαιο ότι θα διαπιστώσουμε σημαντικές διαφορές. Ο ρόλος της δεν περιορίζεται πλέον στις οικιακές εργασίες και τα καθήκοντα σε σχέση με την ανατροφή των παιδιών και τη φροντίδα της οικογένειας. Η πορεία της δε σφραγίζεται με το γάμο και τη δημιουργία οικογένειας ως βασικό σκοπό της ζωής της. Η πρόσβαση στη μόρφωση της άνοιξε τους ορίζοντες για επαγγελματική σταδιοδρομία και οικονομική χειραφέτηση, τονίζοντας την αυτοπεποίθηση της και εξασφαλίζοντας την ανεξαρτησία της από τον άνδρα. Η σύγχρονη γυναίκα θέτει ως κύριο στόχο την επιστημονική της ή επαγγελματική της κατάρτιση και οραματίζεται το μέλλον της όχι στη βάση της προσωπικής της 'αποκατάστασης', αλλά της επαγγελματικής της επιτυχίας και της οικονομικής της αυτονομίας. Σ' αυτό το πλαίσιο η δημιουργία οικογένειας έρχεται σε δεύτερη μοίρα, ή, πολλές φορές, δεν την απασχολεί και καθόλου.

3. Ποιοι είναι οι τομείς στους οποίους η γυναίκα δεν έχει κάνει πρόοδο και γιατί;

Λόγω του ότι η παρουσία της γυναίκας είναι ισχυρή σε όλα τα πεδία της σύγχρονης ζωής, είναι δύσκολο να εντοπίσουμε κάποιο χώρο που στερείται της παρουσίας της. Θα λέγαμε ίσως ότι δεν είναι τόσο ενεργή σε συγκεκριμένους επαγγελματικούς χώρους, που 'πατροπαράδοτα' καταλαμβάνονται από άνδρες (π.χ. τεχνικές εργασίες). Εκείνο που, ωστόσο, θα ήθελα να υπογραμμίσω με έμφαση, είναι πως θα ήθελα η σύγχρονη γυναίκα να ξεπεράσει ανασφάλειες που την οδηγούν -κατά κάποιο τρόπο- στην αυτο-υποβάθμισή της. Για παράδειγμα, η υπερβολική αυταρέσκεια σε σχέση με την εικόνα της και την εξωτερική της εμφάνιση, την οδηγούν σε επιλογές που δεν αναδεικνύουν το δυναμισμό και τις ικανότητές της. Η υπέρμετρη εξάρτησή της από τη λογική του 'να αρέσει', την οδηγεί στο να σπαταλά αρκετό χρόνο και ενέργεια στην προσωπική της φροντίδα, δίνοντας παράλληλα την εντύπωση ότι είναι μόνο ή κυρίως μια ωραία γυναίκα και έπειτα όλα τα υπόλοιπα.

Έτσι αξιολογείται πρωτίστως με βάση την εξωτερική της εικόνα, γεγονός που τις περισσότερες φορές αποβαίνει σε βάρος των χαρισμάτων της, των ταλέντων και ικανοτήτων της που την συγκροτούν ως προσωπικότητα.

Όπως καταλαβαίνουμε η πρόοδο της γυναίκας είναι φανερή προς όλους μας.

➤ ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Κλείνοντας μετά από όλη αυτήν την ανάλυση για τη θέση της γυναίκας θεωρούμε απαραίτητο να τονίσουμε ότι οι γυναίκες είναι ένα ισάξιο και ισότιμο φύλο με το αντρικό. Αυτό είναι κάτι το οποίο πρέπει όλοι πλέον να κατανοήσουμε και να μην αντιμετωπίζουμε τις γυναίκες ως πιο ευάλωτες αλλά και κατώτερες.

- Χριστίνα Αντωνέλλη
- Εμμανουέλα Πνευματικάκη
- Μαριάννα Απόκη